

ธุรกิจประกันภัย อดีต ปัจจุบัน อนาคต

การประกันภัย เริ่มมีความสำคัญและมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗) ธุรกิจประกันภัยไทยมีอัตราการขยายตัวของเบี้ยประกันภัยเฉลี่ยปีละ ๑๒.๔๐% แต่หากเปรียบเทียบกับประเทศที่ใช้ประโยชน์จากการประกันภัยอย่างแพร่หลาย ยังพบว่า ประชากรไทยยังใช้การประกันภัยเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการความเสี่ยงน้อยมากพิจารณาได้จากสัดส่วนเบี้ยประกันภัยต่อ GDP (Insurance Penetration) ของไทยมีค่าเท่ากับร้อยละ ๕.๘๐

ในขณะที่สัดส่วนเบี้ยประกันภัยต่อ GDP ของประเทศญี่ปุ่นและประเทศอังกฤษ อยู่ที่ร้อยละ ๑๐.๘๐ และร้อยละ ๑๐.๖๐ สัดส่วนการถือครองกรมธรรม์ประกันชีวิตของประชากรไทย มีเพียงร้อยละ ๓๗.๗๗ แต่ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นมีสัดส่วนการถือครองกรมธรรม์ประกันชีวิตเกินร้อยละ ๑๐๐ และหากเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ในภูมิภาคอาเซียน พบว่าค่าใช้จ่ายด้านการประกันภัยของประชากรไทย (Insurance Density) ยังมีมูลค่าน้อยกว่าประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย กล่าวคือ ในปัจจุบันค่าใช้จ่ายด้านการประกันภัยของประชากรไทย มีค่าเท่ากับ ๑๐,๘๒๖ บาท ในขณะที่ Insurance Density ของประเทศมาเลเซียมีมูลค่าเท่ากับ ๑๘,๓๗๕ บาทและ Insurance Density ของประเทศสิงคโปร์มีมูลค่า ๑๓๑,๕๖๕ บาท

ภายใต้การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการประกันภัยทั้งสองฉบับที่ผ่านมา ธุรกิจประกันภัยไทยมีการพัฒนาต่อเนื่องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย จากกรมการประกันภัย เป็นสำนักงาน คปภ. รวมถึงปรับปรุง พ.ร.บ.ประกันชีวิต และ พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท ด้านการประกันภัย และเมื่อเข้าสู่ช่วงของแผนพัฒนาฯฉบับที่ ๒ ซึ่งเป็นช่วงที่ปรับเปลี่ยนหน่วยงานกำกับดูแล เป็นสำนักงาน คปภ. แล้วจึงได้มีการกำหนดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๒ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาระบบสถาบันทางการเงิน และแผนพัฒนาตลาดทุน

โดยได้พัฒนามาตรฐานการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย โดยนำระบบการกำกับเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง (RBC) ระบบสัญญากรมธรรม์ภัยล่วงหน้ามาใช้ ร่วมกับการเร่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการประกันภัย และการพัฒนาฐานข้อมูลกลางด้านการประกันภัย

ภายหลังจบแผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๒ ธุรกิจประกันภัยมีการเติบโตและมีความมั่นคง อยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อเทียบกับช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ และสามารถผ่านบททดสอบจากเหตุการณ์มหาอุทกภัยในปี 2554 ว่า มีศักยภาพและความมั่นคงเพียงพอและสามารถเติบโตอย่างต่อเนื่องแม้ว่าเศรษฐกิจจะล่อตัวก็ตาม

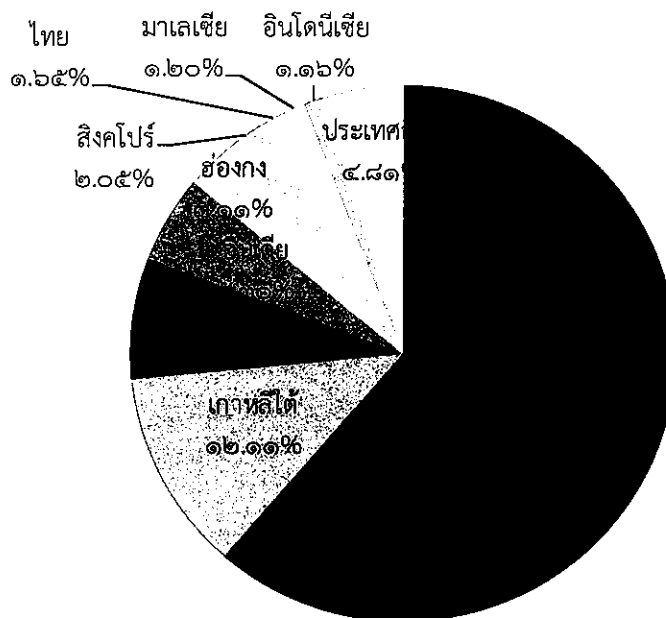
แต่อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมาถือเป็นบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ (New Normal) ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของระบบการเงินโลกที่มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ส่งผลให้ตลาดเงินและตลาดทุนในประเทศไทยได้รับผลกระทบจากความผันผวนจากระบบเศรษฐกิจโลกได้ง่ายและมีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจไทยมีอัตราการเติบโตที่ต่ำลงและเติบโตช้ากว่าในอดีตที่ผ่านมา

แนวโน้มค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตของเบี้ยประกันภัยระหว่างปี ค.ศ. 2011-2021 ในตลาดโลก

	ธุรกิจประกันชีวิต	ธุรกิจประกันวินาศภัย
Emerging Markets	๗.๙%	๖.๔%
Emerging Asia	๘.๕%	๘.๓%
Eastern Europe	๗.๕%	๔.๙%
Latin America	๗.๕%	๔.๕%
Middle East	๘.๐%	๖.๖%
Africa	๔.๐%	๔.๔%
Industrialised countries	๒.๙%	๒.๖%
World	๓.๙%	๓.๔%

ที่มา : Swiss Re Economic Research & Consulting

10 ประเทศในอาเซียนที่มีมูลค่าเบี้ยประกันภัยมากที่สุดในปี 2557

ที่มา : Swiss Re, World insurance in ๒๐๑๕ (Sigma No. ๐๔/๒๐๑๕)

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยการเปลี่ยนแปลงอื่น ที่ต้องคำนึงถึง อาทิ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของไทยทั้งการขาดแคลนแรงงาน และการเข้าสู่สังคมวัยชราของประชากรไทย ที่ส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายของประชากรและภาครัฐในการดูแลผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติร้ายแรงในทุกภูมิภาคทั่วโลก ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทุกระดับ รวมถึงแรงผลักดันจากการเข้าสู่การเปิดเสรี สาขาประกันภัยตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) การพัฒนาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่รวดเร็ว ทำให้ช่วงระยะเวลา ต่อไปข้างหน้า ธุรกิจประกันภัยไทยจึงต้องเผชิญกับสภาวะการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งจากคู่แข่งหน้าใหม่ๆ จากภายในและภายนอกประเทศ ในช่วงระยะเวลาถัดไป

แผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๓ ได้ผ่านการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และกลั่นกรองโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการประกันภัย ซึ่งมีองค์ประกอบจากผู้แทนกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน ก.ล.ต. ธุรกิจประกันชีวิต ธุรกิจประกันวินาศภัย และสถาบันการศึกษา โดยมี นางธาริษา วัฒนเกส อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และปัจจุบันเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเศรษฐศาสตร์ ในคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เป็นประธาน เพื่อให้ได้แผนพัฒนาการประกันภัย ที่มีความเหมาะสม และเป็นแนวทางรองรับให้ธุรกิจประกันภัยสามารถเตรียมตัวให้พร้อมกับความท้าทายในอนาคตได้

นอกจากนี้ แผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๓ จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักที่ต้องการมุ่งเน้นให้ “ระบบประกันภัยไทยเติบโตอย่างยั่งยืน และได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากประชาชน โดยคาดหวังให้ระบบประกันภัยมีความมั่นคงและดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถแข่งขันได้ในตลาดเสรี และประชาชนมีความรู้ และตระหนักถึงความสำคัญของการประกันภัย สามารถใช้ประโยชน์จากการประกันภัยได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลัก ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมประกันภัย เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทประกันภัยมีความมั่นคง แข็งแรงทางการเงิน มีการดำเนินธุรกิจอย่างมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับไว้วางใจของประชาชน ด้วยการเสริมศักยภาพของผู้ประกอบการ โดยพัฒนารอบการกำกับเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง ระยะที่ ๒ (RBC ๒) และการลดต้นทุนจากการประกอบธุรกิจ โดยนำระบบ IT มาใช้เพื่อมุ่งสู่การเป็น Digital Business

นอกจากนี้ ต้องยกระดับมาตรฐานการดำเนินธุรกิจประกันภัย โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพในการให้บริการ การเปิดเผยข้อมูล และรวมถึงการคัดกรองบุคคลที่มีคุณภาพในการเข้ามาดำเนินธุรกิจประกันภัย อีกทั้ง ยังต้องยกระดับ พฤติกรรมทางการตลาดของระบบประกันภัย โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงก่อนเป็นลำดับแรก ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การจัดการสินไหมทดแทนและการกำกับดูแลกลางประกันภัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเสริมสร้างความรู้และการเข้าถึงการประกันภัย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการประกันภัย และใช้ประกันภัยเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงให้กับชีวิตและทรัพย์สิน โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการประกันภัย ผ่านการพัฒนาเครื่องมือ รูปแบบ วิธีการและสื่อประชาสัมพันธ์ ในการให้ความรู้ด้านการประกันภัยที่เหมาะสมกับทุกกลุ่มเป้าหมาย

พร้อมกับส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัยให้สอดคล้องกับความต้องการและความเสี่ยง โดยมุ่งเน้นผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่รองรับสังคมผู้สูงอายุ ผลิตภัณฑ์ประกันภัยสำหรับรายย่อย รวมถึงผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการ และผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่จะช่วยลดความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพ ทั้งยังหมายรวมถึง การขยายช่องทางเข้าถึงการประกันภัยของประชาชน ผ่านการพัฒนากระบวนการขายประกันภัยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ปลอดภัย และช่องทางการเข้าถึง สำหรับรายย่อยและประชาชนในท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแข่งขัน เพื่อให้บริษัทประกันภัย มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการผ่อนคลายการกำกับผลิตภัณฑ์ประกันภัย เพื่อให้มีความยืดหยุ่นและอิงกลไกตลาดมากขึ้น ซึ่งจะเป็นส่วนในการสนับสนุนให้ธุรกิจประกันภัยมีการพัฒนา ความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัยได้ตามความเสี่ยงและความเชี่ยวชาญของบริษัท รวมถึงพัฒนาการกำกับ และกระบวนการให้ความเห็นชอบ อนุมัติผลิตภัณฑ์ประกันภัย เพื่อลดอุปสรรคและความล่าช้าในการให้ความเห็นชอบและอนุมัติผลิตภัณฑ์ประกันภัย แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานการกำกับตามระดับความมั่นคง และระดับความเสี่ยงของบริษัทประกันภัย

อันเป็นการส่งเสริมการเชื่อมโยงตลาดประกันภัยในภูมิภาคอาเซียน โดยส่งเสริม ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการประกันภัยใน CLMV (Regional Headquarter และการบริหารจัดการสินไหมทดแทน) รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือด้านวิชาการในกลุ่ม CLMV ไม่ว่าจะเป็น ด้านการกำกับและตรวจสอบบริษัทประกันภัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัย และการพัฒนาบุคลากร

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านการประกันภัย เพื่อให้ระบบประกันภัยมีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนาธุรกิจประกันภัย กล่าวคือพัฒนาและยกระดับบุคลากรประกันภัยให้เป็นมืออาชีพ โดยการสร้างมาตรฐานวิชาชีพของบุคลากรประกันภัย ผลักดันให้สถาบันวิทยาการประกันภัยระดับสูง เป็นศูนย์กลางการพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรม และการให้ทุนสำหรับบุคลากรประกันภัย และนิสิตนักศึกษา ในสาขาที่ขาดแคลน รวมถึงเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยและสารสนเทศ โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาในระบบประกันภัย และพัฒนาฐานข้อมูลกลางด้านการประกันภัยให้สมบูรณ์

สิ่งสำคัญสำหรับยุทธศาสตร์นี้ คือผลักดันให้การประกันภัยเป็นเครื่องมือบริหารความเสี่ยง โดยเฉพาะการประกันภัยพืชผลสำหรับเกษตรกร การประกันภัยรถโดยสารสาธารณะ อาคารสาธารณะ และสถานประกอบการที่มีความเสี่ยงสูง นอกจากนี้ยังต้องเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานกำกับ โดยปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัย รวมถึงพัฒนาการบังคับใช้กฎหมาย และเตรียมความพร้อมเพื่อการประเมิน Financial Sector Assessment Program (FSAP)

ทั้งนี้ ภายหลังจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๓ คาดหวังว่า Insurance Penetration อยู่ที่ร้อยละ ๖.๒๐ จำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตต่อประชากรอยู่ที่ร้อยละ ๕๐ มูลค่าเบี้ยประกันภัยต่อหัว (Insurance Density) เท่ากับ ๑๘,๐๐๐ - ๒๓,๐๐๐ บาท และสัดส่วนเรื่องร้องเรียนที่เข้าสู่ระบบใกล้เคียงเรื่องร้องเรียนของ สำนักงาน คปภ. ต่อจำนวนกรมธรรม์ประกันภัย ไม่เกินร้อยละ ๐.๐๑๖

แผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๑	แผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๒	แผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๓
<ul style="list-style-type: none"> ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย <ul style="list-style-type: none"> - กรมการประกันภัย เปลี่ยนเป็นสำนักงาน คปภ. - แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.ประกันชีวิต, พ.ร.บ.ประกันวินาศภัย และ พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาการกำกับและตรวจสอบ <ul style="list-style-type: none"> - RBC - EWS - การพัฒนาฐานข้อมูลกลางด้านการประกันภัย - พัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัยสำหรับรายย่อย (ไมโครอินซัวร์นซ์) 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมประกันภัย <ul style="list-style-type: none"> - ยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานธุรกิจและการปฏิบัติงาน การผ่อนคลายการกำกับผลิตภัณฑ์ประกันภัย สร้างกลไกการคุ้มครองผู้บริโภค

แผนพัฒนาการประกันภัย ถือเป็นแผนแม่บทด้านการประกันภัยที่ใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาธุรกิจประกันภัยไทย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมาถือเป็นบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ (New Normal) ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของระบบการเงินโลกที่มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ส่งผลให้ตลาดเงินและตลาดทุนในประเทศไทยได้รับผลกระทบจากความผันผวนจากระบบเศรษฐกิจโลกได้ง่ายและมีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจไทยมีอัตราการเติบโตที่ต่ำลง และเติบโตช้ากว่าในอดีตที่ผ่านมา ยังมีปัจจัยการเปลี่ยนแปลงอื่นที่มีความสำคัญที่ต้องคำนึงถึง อาทิ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของไทยทั้งการขาดแคลนแรงงาน และการเข้าสู่สังคมวัยชราของประชากรไทย ที่ถือเป็นข้อจำกัดสำคัญต่อการขยายตัวของผลผลิตภายในประเทศทำให้ประชากรกำลังแรงงานเติบโตช้าลงเรื่อยๆ จึงส่งผลกระทบต่อภาวะค่าใช้จ่ายของประชากรและภาครัฐในการดูแลผู้สูงอายุ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติร้ายแรงในทุกภูมิภาคทั่วโลก ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทุกระดับ รวมถึงเป็นการเร่งเร้ากดดันด้านการขาดแคลนอาหารและพลังงาน

นอกจากนี้ ยังมีแรงผลักดันจากการเข้าสู่การเปิดเสรีสาขาประกันภัยตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) การพัฒนาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่รวดเร็ว ทำให้ช่วงระยะเวลาต่อไปข้างหน้า ธุรกิจประกันภัยไทย จึงต้องเผชิญกับสภาวะการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งจากคู่แข่งหน้าใหม่ๆ จากภายในและภายนอกประเทศ

สำนักงาน คปภ. ได้ตระหนักถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงได้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จากผลการศึกษา สภาพแวดล้อม ศักยภาพ และขีดความสามารถในการแข่งขันของ ธุรกิจประกันภัยไทยของบริษัท เอ็นส์ท แอนด์ ยัง คอร์ปอเรท เซอร์วิสเซส จำกัด พบว่าทิศทางการดำเนินงานของสมาคมประกันวินาศภัยไทยและสมาคมประกันชีวิตไทยในการสร้างศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน ของธุรกิจ ประกันภัยให้กับการเปิดเสรีตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

นอกจากนั้น ยังได้วิเคราะห์ทิศทางการพัฒนา ประเทศภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ทิศทางการพัฒนา ตลาดเงินและตลาดทุน รวมถึงความคาดหวังจากภาครัฐและภาคเอกชนต่อระบบประกันภัย โดยนำมาประมวลร่วมกับผลการดำเนินงานตามแผน พัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๓ เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบ ประกันภัยไทยให้มีความเหมาะสม และรองรับให้ธุรกิจประกันภัยสามารถเตรียมตัวให้พร้อมกับความท้าทายในอนาคตได้

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิเคราะห์วิจัยของบริษัท บริษัท เอ็นส์ท แอนด์ ยัง คอร์ปอเรท เซอร์วิสเซส จำกัด ที่ได้สรุปผล การดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาธุรกิจประกันภัย นับตั้งแต่ แผนพัฒนาธุรกิจฯ ฉบับที่ 1 ได้ ดังนี้

แผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๔) มีวิสัยทัศน์ B คือ “ธุรกิจประกันภัยมีบทบาทนำในการพัฒนาสร้างเสริม ความแข็งแกร่งให้ระบบเศรษฐกิจสังคมของประเทศและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกระดับ” มุ่งเน้น การปรับโครงสร้างการกำกับดูแล เพื่อยกระดับมาตรฐานการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยให้มีมาตรฐาน มีศักยภาพและขีดความสามารถพร้อมแข่งขัน มีการบริหารจัดการและการ ให้บริการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล ซึ่งผลการพัฒนาระบบประกันภัยตามแผนพัฒนาการประกันภัย

ฉบับที่ ๑ ที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

- ๑) การปรับเปลี่ยนสถานภาพองค์กรกำกับดูแลเป็นหน่วยงานอิสระ โดยปรับปรุงบทบาท ภารกิจ โครงสร้างและรูปแบบองค์กรจาก “กรมการประกันภัย” ซึ่งเป็นส่วนราชการ เป็น “สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัย” ที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจมีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อให้องค์กร มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๒) ปฏิรูปกฎหมายประกันภัย โดยปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๒ และ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามลำดับ เพื่อให้กฎหมาย กติกาและเครื่องมือในการกำกับ ดูแล มีประสิทธิภาพ ทันสมัย สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป
- ๓) ส่งเสริมการเข้าถึงระบบประกันภัย โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัยแบบใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพความเสี่ยง เช่น กรมธรรม์ประกันชีวิตควบการลงทุน และกรมธรรม์แบบบำนาญ นอกจากนี้ยังได้ผลักดันการเพิ่มจำนวนเบี้ยประกันชีวิตที่สามารถ นำไปหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จากเดิม ๔,๐๐๐ บาทในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็น ๑๐๐,๐๐๐ บาทในปี พ.ศ. ๒๕๕๑

สำหรับ แผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗) ผลจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก รวมถึงทิศทางการปรับตัวของตลาด เงินและตลาดทุน จึงมีความจำเป็นยิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงแผนพัฒนาการประกันภัยก่อนครบกำหนดระยะเวลา คณะกรรมการกำกับและ ส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คณะกรรมการ คปภ.) จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗) ซึ่งมีองค์ประกอบจากผู้แทนหน่วยงานกำกับสถาบันการเงินอื่นๆ ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะกรรมการ คปภ.เป็นผู้จัดทำร่างกรอบแผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗) เสนอต่อคณะกรรมการ คปภ.เพื่อกำหนดกรอบทิศทาง การพัฒนาธุรกิจประกันภัยให้สอดคล้องกับพัฒนาการของตลาดเงินและตลาดทุน รวมถึงมีศักยภาพและขีดความสามารถในระดับสากล พร้อม สำหรับการเปิดเสรีสาขาประกันภัยในอนาคต

แผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๒ มีวิสัยทัศน์ คือ “ระบบประกันภัยไทยเป็นกลไกสำคัญในการสร้างหลักประกันความมั่นคงของสังคมทุกระดับ มีความเข้มแข็ง เป็นมาตรฐานสากล พร้อมรับความท้าทาย ในอนาคต” โดยแผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๒ ได้วางกรอบการพัฒนาต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๑ โดยมุ่งเน้น การสร้างศักยภาพให้กับระบบประกันภัยภายใต้มาตรฐานการกำกับและตรวจสอบตาม ความเสี่ยงให้ธุรกิจประกันภัยมีเงินกองทุนเพียงพอรองรับความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจ และความท้าทาย

การส่งเสริมให้การประกันภัยเข้าสู่ประชาชนทุกระดับ และการเจริญเติบโตของธุรกิจประกันภัย เป็นปัจจัยบ่งชี้ความสำเร็จของการสร้างความเชื่อมั่น และการเข้าถึงการประกันภัยของประชาชน ดังนั้น เกณฑ์การวัดผลจึงเป็นการวัดเชิงปริมาณ โดยผลการดำเนินการเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากผลการดำเนินงานข้างต้นพบว่า จำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตต่อประชากร ณ เดือนธันวาคม 2557 อยู่ที่ ร้อยละ 37.77 ในขณะที่เบี้ยประกันภัยต่อประชากรเพิ่มขึ้นจนถึง ๑๐,๘๒๖ บาท เกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงแสดงให้เห็นว่า แม้จะมีการใช้จ่ายด้านการประกันภัยของประชากรต่อหัวเพิ่มขึ้น แต่การเข้าถึงการประกันภัยของประชากรยังมีข้อจำกัด

ในด้านการเสริมสร้างเสถียรภาพของระบบประกันภัย ที่แสดงถึงความมั่นคงทางการเงิน และขีดความสามารถในการแข่งขันของบริษัทประกันภัย ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบประกันภัยของประชาชนโดยด้านความมั่นคงทางการเงิน วัดผลจากอัตราส่วนเงินกองทุนต่อเงินกองทุนที่ต้องดำรงตามกฎหมาย และด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน วัดผลจากความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

การดำเนินงานที่สำคัญตามแผนพัฒนาการประกันภัยในการเสริมสร้างเสถียรภาพในระบบประกันภัย ได้ดำเนินการผ่านการปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลโดยการออกอนุบัญญัติตามกฎหมายแม่บท ที่มีผลบังคับใช้ เมื่อปี พ.ศ. 2551 โดยได้มีการกำหนดให้บริษัทประกันภัยดำรงเงินกองทุนตามความเสี่ยงของบริษัทตั้งแต่กันยายน 2554 โดยกำหนดอัตราส่วนความเพียงพอของเงินกองทุน (Solvency CAR) ไปเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะแรก ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2554 ถึง 31 ธันวาคม 2555 อยู่ที่ร้อยละ 125 และระยะถัดมาบริษัทต้องดำรงค่า CAR ในอัตราร้อยละ 140 มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 ซึ่งผลจากความเข้มข้นของกรอบการกำกับดูแล จึงพบว่า มีบริษัทประกันภัยบางส่วนที่ยังไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับกฎเกณฑ์ ตามมาตรฐานสากลได้

ในส่วนการเพิ่มมาตรฐานการให้บริการและการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนด้านการประกันภัยเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการดำเนินธุรกิจประกันภัย ซึ่งแสดงถึงความมั่นคงทางการเงิน และการดำเนินธุรกิจที่เป็นมาตรฐาน โดยวัดผลจากระบบงานที่เป็นมาตรฐานในการให้บริการประชาชนของบริษัทประกันภัย และการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการข้อพิพาทด้านการประกันภัย

การดำเนินงานที่สำคัญตามแผนพัฒนาการประกันภัยในการเพิ่มมาตรฐานการให้บริการและการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนด้านการประกันภัย สำนักงาน คปภ. ได้เห็นถึงความจำเป็นในการเพิ่มค่ารักษาพยาบาลของค่าเสียหายเบื้องต้นตามประกันภัยรถภาคบังคับ (พ.ร.บ.) เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจ และค่ารักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน จึงได้ยื่นเสนอกระทรวงการคลังในการปรับเพิ่มความคุ้มครองสำหรับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของผู้ประสบภัยจากรถตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535

จากเดิมกำหนดความคุ้มครองค่าเสียหายเบื้องต้นไว้ 15,000 บาทต่อคน เพิ่มเป็น 30,000 บาท ต่อคน เมื่อรวมกับความเสียหายต่อชีวิตหรือทุพพลภาพถาวรหรือสูญเสียอวัยวะที่ได้รับค่าสินไหมทดแทน 35,000 บาทต่อคน รวมแล้วจะมีวงเงินความคุ้มครองค่าเสียหายเบื้องต้นสูงสุดคนละไม่เกิน 65,000 บาท โดยไม่มีการปรับเพิ่ม เบี้ยประกันภัย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบไปเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2557 โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 ธันวาคม 2557 การปรับเพิ่มความคุ้มครองเป็นประโยชน์ต่อผู้ประสบภัย

ในด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการประกันภัย นั้น เป็นส่วนสนับสนุนสำคัญในการพัฒนาระบบประกันภัยภายใต้มาตรการอื่นๆให้ประสบความสำเร็จ โดยวัดผลจากการพัฒนาบุคลากรประกันภัย การพัฒนาฐานข้อมูลกลางด้านการประกันภัย และการปรับปรุงกฎหมายแม่บทด้านการประกันภัย โดยผลการดำเนินการ เมื่อเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้

นักคณิตศาสตร์ประกันภัย ร้อยละ 70 ของบริษัทประกันชีวิต จะต้องมียุทธศาสตร์ฯ ระดับเฟลโล ร้อยละ 70 ของบริษัทประกันวินาศภัย จะต้องมียุทธศาสตร์ฯ ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนคนกลางประกันภัย ร้อยละ 20 ของคนกลางประกันภัย พัฒนาเป็นที่ปรึกษาด้านการประกันภัย (Insurance Advisor) โดยผลการดำเนินงานถึง สิ้นปี 2557 ปรากฏว่า บริษัทประกันชีวิต ร้อยละ 60 มีนักคณิตศาสตร์ ประกันภัยระดับเฟลโล บริษัทประกันวินาศภัย ร้อยละ 89 มีนักคณิตศาสตร์ ประกันภัยที่มีคุณสมบัติครบถ้วน มีคนกลางประกันภัยพัฒนาเป็นที่ปรึกษาด้านการประกันภัยคิดเป็น ร้อยละ 9.2

การพัฒนาบุคลากรด้านการประกันภัยโดยเฉพาะนักคณิตศาสตร์ประกันภัย และคนกลางประกันภัยยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ เนื่องจาก นักคณิตศาสตร์ประกันภัย แสดงถึงมาตรฐานในการประกอบธุรกิจว่า มีการบริหารจัดการภายใต้ความเสี่ยงและธุรกิจประกันภัยให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของผู้เอาประกันภัย นอกจากนี้คนกลางประกันภัย ซึ่งเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญระหว่างธุรกิจประกันภัยและประชาชน ต้องได้รับการพัฒนาทั้งความรู้ ความเชี่ยวชาญ และจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ เพื่อนำพาภาพลักษณ์ที่ดีของระบบประกันภัยสู่สายตาประชาชน

ในอนาคต การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคจะมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ประเทศต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น และมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลก โดยเฉพาะการรวมกลุ่มของภูมิภาคเอเชีย จะส่งผลให้เอเชียเป็นตลาดที่มีศักยภาพ มีอำนาจต่อรองสูงขึ้น โดยเฉพาะประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ที่จะเชื่อมโยงระบบโครงสร้างพื้นฐานภายในเพิ่มมากขึ้น ทั้งเส้นทางคมนาคมทางบก โครงข่ายโทรคมนาคมและโครงข่ายสายส่งไฟฟ้าและพลังงาน

นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน ตลอดจนความพยายามส่งเสริมการพัฒนาประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดความแตกต่างทางด้านรายได้ ส่งผลให้ประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคมีแนวโน้มในการเติบโตสูงและความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโลกมากขึ้น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากทั้งในปัจจุบัน และในอนาคตความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รับบริการและการทำธุรกรรมผ่านอินเทอร์เน็ต โดยในปี ค.ศ. 2014 จำนวนการใช้ Internet ของประชากรทั่วโลกเพิ่มสูงขึ้นจากปี ค.ศ. 2000 ถึง 42.40% การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจประกันภัย

นอกจากจะมีประโยชน์แล้ว ยังก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Cybercrime) ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติจากการประเมินธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย นั้น ในแง่บวก กล่าวคือ การพัฒนาแนวทางกำกับธุรกิจประกันภัยตามมาตรฐานสากล

ภายใต้แผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ที่ผ่านมา ได้นำแนวทางการกำกับดูแลตามมาตรฐานสากล (Insurance Core Principles) ที่กำหนดโดยสมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association of Insurance Supervisors หรือ IAIS) มาปรับใช้กับระบบประกันภัยไทย ตามสภาพแวดล้อมและระดับการพัฒนา อาทิ การกำกับเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง (Risk Based Capital) การบริหารจัดการความเสี่ยงแบบบูรณาการ (Enterprise Risk Management : ERM) การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทประกันภัย (Disclosure) และการตรวจสอบตามระดับความเสี่ยง

การกำกับเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง หรือ RBC ที่มีผลบังคับมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 และในวันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป ได้กำหนดให้บริษัทประกันภัยดำรงเงินกองทุน หรือ Solvency CAR เท่ากับ ร้อยละ 140 เพื่อให้บริษัทประกันภัยมีความมั่นคงทางการเงินรองรับความผันผวนจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งใน ปี พ.ศ. 2557 บริษัทประกันภัยส่วนใหญ่สามารถดำรงเงินกองทุนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่ยังมีบริษัทประกันภัยบางส่วนที่มีค่า CAR ต่ำกว่าร้อยละ 140 (4 บริษัทจาก 86 บริษัท มีค่า CAR ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ต่ำกว่าละ 140))

ค่า CAR เฉลี่ยของธุรกิจประกันภัย ระหว่างปี 2554 -2557

ค่า CAR เฉลี่ย	ปี ๒๕๕๔	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗
ธุรกิจประกันภัย	๓๙๐.๕๗%	๓๘๓.๐๓%	๓๔๑.๓๑%	๔๓๘.๔๑%
ธุรกิจประกันชีวิต	๓๙๔.๙๒%	๓๕๑.๙๗%	๓๔๔.๙๒%	๓๙๙.๗๘%
ธุรกิจประกันวินาศภัย	๓๙๖.๒๑%	๔๑๔.๒๑%	๓๓๗.๗๐%	๔๗๗.๐๔%

สินทรัพย์รวมของธุรกิจประกันภัยระหว่างปี 2554 -2557

สินทรัพย์รวม(ล้านบาท)	ปี ๒๕๕๒	ปี ๒๕๕๓	ปี ๒๕๕๔	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗
ค่าเฉลี่ยของธุรกิจประกันภัย	๕๙๗,๕๕๘	๗๑๕,๑๕๙	๑,๑๓๙,๘๒๔	๑,๑๕๓,๒๖๖	๑,๑๙๓,๒๘๒	๑,๓๗๕,๙๕๖
ธุรกิจประกันชีวิต	๑,๐๔๗,๓๘๔	๑,๒๔๒,๗๐๘	๑,๔๘๘,๑๓๗	๑,๗๑๔,๒๔๖	๑,๙๐๒,๔๓๓	๒,๒๘๐,๐๘๔
ธุรกิจประกันวินาศภัย	๑๔๗,๗๓๒	๑๘๗,๖๐๙	๗๕๑,๕๑๑	๕๙๒,๒๘๕	๔๘๔,๑๓๑	๔๗๑,๘๒๘

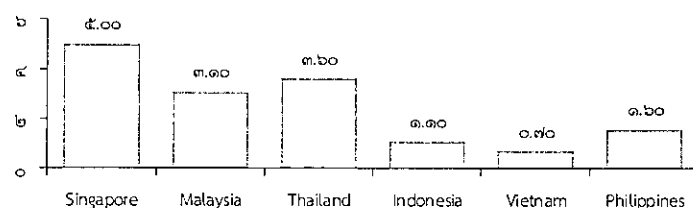
ตารางเปรียบเทียบการกำกับเงินกองทุนของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

ประเทศ	ระดับเงินกองทุนขั้นต่ำที่ต้องดำรงตามกฎหมาย (ล้านบาท)		ทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ(ล้านบาท)		
		ประกันชีวิต	ประกันวินาศภัย	ประกันชีวิต	ประกันวินาศภัย
ไทย	ตาม RBC แต่ไม่น้อยกว่า	๕๐	๓๐	๕๐/๕๐๐	๓๐/๓๐๐
สิงคโปร์	ตาม RBC แต่ไม่น้อยกว่า	๑๒๕	๑๒๕	๒๕๐	๒๕๐
มาเลเซีย	ตาม RBC	ไม่มีขั้นต่ำ	ไม่มีขั้นต่ำ	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
อินโดนีเซีย	ตาม RBC	ไม่มีขั้นต่ำ	ไม่มีขั้นต่ำ	๒๘๕	๒๘๕
ฟิลิปปินส์		๑๘๒.๕	๑๘๒.๕	๗๓๐	๗๓๐
เวียดนาม		๓๐๐	๑๕๐	๙๐๐	๔๕๐

ตารางเปรียบเทียบข้อกำหนดสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติในบริษัทประกันภัยของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

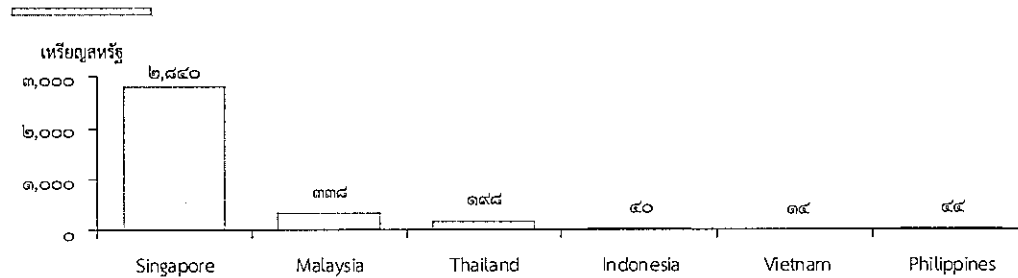
ประเทศ	ประกันชีวิต	ประกันวินาศภัย
ไทย	๒๕%	๒๕%
สิงคโปร์	๑๐๐%	๑๐๐%
มาเลเซีย	๗๐%	๗๐%
อินโดนีเซีย	๘๐%	๘๐%
ฟิลิปปินส์	๑๐๐%	๑๐๐%
เวียดนาม	๑๐๐%	๑๐๐%

สัดส่วนเบี้ยประกันชีวิต ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Insurance Penetration) ของภูมิภาคอาเซียน ปี 2557

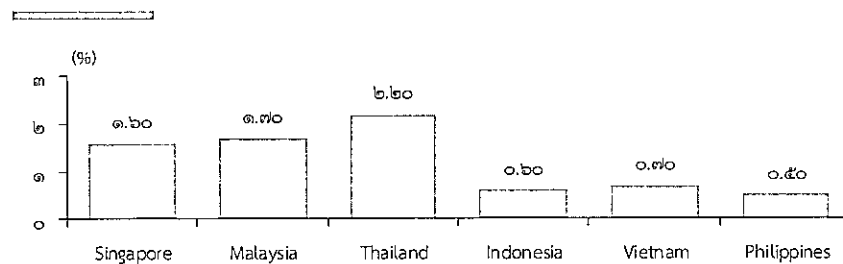
ที่มา : Swiss Re, Sigma no.๐๔/๒๐๑๕

มูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อหัว (Insurance Density) ของภูมิภาคอาเซียน 2557

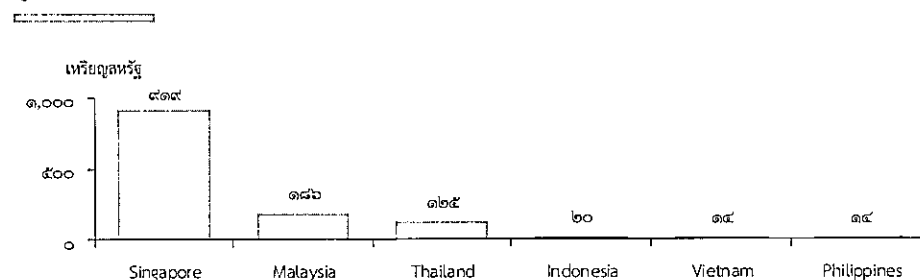
ที่มา : Swiss Re, Sigma no.๐๔/๒๐๑๕

สัดส่วนเบี้ยประกันวินาศภัยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Insurance Penetration) ของภูมิภาคอาเซียน ปี 2557

ที่มา : Swiss Re, Sigma no.๐๔/๒๐๑๕

มูลค่าเบี้ยประกันวินาศภัยต่อหัว (Insurance Density) ของภูมิภาคอาเซียน ปี พ.ศ. 2557

ที่มา : Swiss Re, Sigma no.๐๔/๒๐๑๕

อย่างไรก็ตาม ภาพรวมของธุรกิจประกันภัยมีพัฒนาการที่ดี ทั้งด้านการขยายตัวของขนาดธุรกิจ และความมั่นคง โดยพิจารณาจากการขยายตัวของธุรกิจประกันภัยไทยเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากเบี้ยประกันภัยรับโดยตรง มีมูลค่า 366,347 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 704,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2557 ทั้งนี้ ค่าเฉลี่ยของอัตราการขยายตัวของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรง ระหว่างปี 2552 – 2557 อยู่ที่ร้อยละ 13.90 ทั้งนี้ จึงสามารถ คาดการณ์ได้ว่า ในปี พ.ศ. 2558 ธุรกิจประกันภัยจะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 4.46 คิดเป็นมูลค่าเบี้ยประกันภัย ประมาณ 742,408 ล้านบาท แยกเป็นธุรกิจประกันชีวิต มีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 6.91 คิดเป็นเบี้ยประกันภัยประมาณ 533,211 ล้านบาทและธุรกิจประกันวินาศภัย มีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 1.92 คิดเป็นมูลค่าเบี้ยประกันภัยประมาณ 209,197 ล้านบาท

หากเปรียบเทียบส่วนแบ่งการตลาดจากเบี้ยประกันภัยรับโดยตรง ระหว่างปี พ.ศ.2547 – 2557 พบว่า กลุ่มบริษัทประกันชีวิตที่ถือหุ้น โดยธนาคารเริ่มมีบทบาทสำคัญ และครอบครองส่วนแบ่งตลาดสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการขายประกันชีวิตผ่านเครือข่ายธนาคารที่สามารถเข้า